

# Feldmár Sándor Munkaszolgalatos Bajtársaival



Ez a felvétel körülbelül 1942-ben vagy 1943-ban készült egy munkatáborban készült Szentkirályszabadján. Ezek itt a munkaszolgalatos bajtársaim. Balról az első én vagyok, mellettem Jolesz rabbi áll. Balról a harmadik Kovács Pál, aki mellett "Csőfejű" barátunk látható. Valamelyik haverunk fényképezett le bennünket, már nem tudom, ki volt pontosan.

A munkaszolgalatos bajtársaim mindanyian zsidó családokból származtak. Jolesz budapesti fiú volt, rabbinak tanult, mielőtt Szentkirályszabadjára került. Kovács Pál Debrecenben született. Eredetileg Kohn volt a vezetékneve, de megváltoztatta, hogy ne legyenek kellemetlenségek a zsidó származása miatt. Pali kitanult péknek, majd Pesten dolgozott a második világháború előtt.

Nagyon okos, de egyszerű emberként ismertem. Ezt a fiút [balról a negyedik] meg "Csőfejűnek" becéztük, mert olyan egyenes nyaka volt. Sajnos a teljes nevére nem emlékszem. Úgy tudom, a második világháború előtt tisztviselő volt valamilyen magyar gyárban. Szenes István, az ismert kortárs magyar zeneszerző is velem volt munkaszolgalatos, de nincs rajta a képen [Föltehetően Szenes Ivánra (szül. 1924) gondol, aki író, dalszövegíró, dramaturg, zeneszerző volt. -- A szerk.]. Nem sejtem, mi lett a bajtársaim sorsa, mert egy idő után elváltak útjaink.

A második világháború után kerestettük egymást a fiúkkal, szerettünk volna újra találkozni. Biztos voltam benne, hogy Kovács Pali Debrecenben született. A városban azonban senki sem tudott róla. Nem találtuk meg. Egy véletlen során bukkantunk rá. Az egyik dunaszerdahelyi munkatársam a Tátrában nyaralt, és várta a felvonót, amely felvinné a hegyre. Ott ült lent a hegy lábánál, és nagyon káromkodott. Egyszer csak odament hozzá egy férfi és megkérdezte: "Maga hova való?" "Csehszlovákiából jöttem." "És maga?" "Én magyarországi vagyok." Erre rácsodálkozott a munkatársam: "Miért kérdezi?" "Mert volt egy kollégám, Feldmárnak hívták, az legalább így káromkodott, mint maga." Kovács Pál volt az idegen férfi, és a munkatársammal üzent nekem. Így jöttünk össze. A második világháború után Pali rendőrparancsnok lett Budapesten, a felesége meg újságíró a Magyar Nemzetnél. A szentkirály[szabadja]i munkatáborban volt egy nyilas tisztünk, aki rengeteg embert felkötött a karjánál fogva. Pali az utcán találkozott vele Pesten. A tiszt is

megismerte, de hirtelen elfordult. A haverom hevesen visszarántotta: "Te vagy az, aki kikötöttél! Engem is kikötöttél, emlékszel?!" Bevitte a rendőrségre. Elmesélte a rendőröknek, ki ez az illető. Hát "megpufálták" rendesen. A tiszt meg panaszkodni is ment, nem tudta, hogy Pali a rendőrparancsnok. Becsukták, de sikerült kiszöknie Amerikába. Rá egy fél évre a haverom kerestette Magyarországon, de a tiszt már valószínűleg külföldön élt. Palival többször meglátogattuk egymást. Itt járt nálunk Dunaszerdahelyen a feleségével együtt. Azt hiszem, ezt a fényképet is Pali őrizte meg, majd valahogyan hozzám került. Kovács Pál Parkinson-kórban szenvedett öregkorában, és 2003-ban halt meg Budapesten. A munkaszolgálatos bajtársaim közül már csak Jolesz rabbi él. Egy izraeli újságnak dolgozott a második világháború után. Sajnos, a munkatábor óta nem találkoztunk.